

Regionkontoret
Regional samhällsplanering
Arne Ingemansson
Processledare kollektivtrafik

Regionstyrelsen

Svar på motion om avgiftsfri kollektivtrafik för äldre

Förslag till beslut

Regionstyrelsens tillväxtutskott föreslår Regionstyrelsen att föreslå Regionfullmäktige besluta att

avslå motionen om avgiftsfri kollektivtrafik för äldre med hänvisning till följande: Kollektivtrafiken i Halland ska, enligt det regionala trafikförsörjningsprogrammet, bidra till "Hög attraktivitet och en hållbar samhällsutveckling". Det regionala uppdraget för kollektivtrafiken är därmed att tillgodose resbehoven för arbets- och studiependling i första hand. Avgiftsfri kollektivtrafik för äldre erbjuds som ett tillköp för kommunerna, eftersom det inte är del av det regionala utvecklingsuppdraget. Det finns många andra angelägna satsningar för kollektivtrafiken, som har större nytta utifrån det regionala uppdraget, så som satsningar på en utökad trafik på Västkustbanan. Förslaget om avgiftsfri kollektivtrafik för äldre, finansierad av Region Halland, bör därför avslås.

Sammanfattning

Sverigedemokraterna har lämnat in en motion med förslag att införa gratis kollektivtrafik under lågtrafik i hela länet från och med 65 års ålder. Svar på motionen har utarbetats i samråd med Hallandstrafiken.

Bakgrund

Sverigedemokraterna har lämnat in en motion med förslag att införa gratis kollektivtrafik under lågtrafik i hela länet från och med 65 års ålder. Svar på motionen har utarbetats i samråd med Hallandstrafiken.

2012 tog dåvarande landstinget över hela ansvaret för den allmänna kollektivtrafiken i Halland, ett ansvar som tidigare var delat mellan kommunerna och landstinget. En skatteväxling på 20 öre genomfördes, utifrån 2009 års driftbidrag, mellan kommunerna och landstinget. Sedan 2009 har trafiken utökats kraftigt och driftbidraget ökat från 195 till 458 miljoner kronor år 2018, vilket motsvarar 57 öre. Det är en ökning på omkring 135 procent, och innebär att hallänningarna har helt andra förutsättningar idag att resa kollektivt än 2009.

Det övergripande målet för kollektivtrafiken i Halland är: "Kollektivtrafiken i Halland ska bidra till hög attraktivitet och en hållbar samhällsutveckling". Detta framgår av det gällande regionala trafikförsörjningsprogrammet som antogs 2016 och följer av den halländska tillväxtstrategin och Hallands regionala utvecklingsstrategi. Uppdraget för den regionala kollektivtrafiken är i första hand att tillgodose resbehoven för arbets- och studiependling.

De halländska kommunerna har möjlighet att via Hallandstrafiken (eller Västtrafik för Kungsbacka kommun) göra tillköp för satsningar som inte ryms inom programmet och det regionala uppdraget, till exempel avgiftsfri kollektivtrafik för äldre. Kungsbacka, Varberg och Halmstad har utnyttjat denna möjlighet.

Halland växer – och förväntas fortsätta växa, främst längs med kusten och i städerna. Sambanden med närliggande regioner blir allt viktigare och allt fler pendlar till arbete eller utbildning. Västkostbanan har högst prioritet i kollektivtrafiksystemet i Halland. Banans betydelse för fortsatt tillväxt och regional utveckling är identifierad både i Tillväxtstrategin och i trafikförsörjningsprogrammet. Redan idag finns behov av att utöka utbudet på Västkostbanan i takt med att fler pendlar. Det är dyra satsningar men som på ett mycket tydligt sätt bidrar till att öka Hallands attraktivitet och tillväxt.

Att ta bort avgiften vissa timmar på dygnet för de som är 65 år eller äldre skulle sannolikt resultera i ett ökat kollektivt resande för denna grupp totalt sett. Forskning på de tidigare försök som genomförts med avgiftsfri kollektivtrafik visar å andra sidan att det främst är de som redan åker kollektivt som utnyttjar kollektivtrafiken i högre grad och bidrar till ett ökat resande. Att göra kollektivtrafiken avgiftsfri minskar också incitamenten för att gå och cykla. Många äldre har visserligen behov av att kunna resa kollektivt och i vissa fall med färdtjänst men samtidigt är det många äldre som har behov av mer fysisk aktivitet. Ett införande av avgiftsfri kollektivtrafik har inte nödvändigtvis positiva effekter för folkhälsan bland de som är 65 år eller äldre.

Regionen har för närvarande ett ekonomiskt underskott, vilket innebär att de satsningar som föreslås i kollektivtrafiken behöver motiveras väl. Ett av målen för den ekonomiska hållbarheten i trafikförsörjningsprogrammet är också att kostnadstäckningsgraden i kollektivtrafiken ska vara på minst 60 procent, det vill säga att trafikintäkterna från resenärerna ska utgöra minst 60 procent av

trafikkostnaderna i länet. Annan trafik skulle behöva stå tillbaka om avgiftsfri kollektivtrafik för äldre skulle införas.

Vår bedömning är, utifrån resonemangen ovan, att det finns mer angelägna satsningar för kollektivtrafiken i Halland och att de medel som skulle behövas för att införa ett sådant förslag gör större nytta på andra håll. Att satsa på avgiftsfri kollektivtrafik för äldre linjerar inte heller med vårt övergripande uppdrag att tillgodose resbehoven för arbets- och studiependling.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

De ekonomiska konsekvenserna av att införa avgiftsfri kollektivtrafik för äldre behöver studeras närmre om Regionfullmäktige vill gå vidare med motionen.

Regionkontoret

Jörgen Preuss
Tf Regiondirektör

Bilaga:

- Motion, Gratis kollektivtrafik i hela Halland från 65 års ålder under lågtrafik.

Beslutet ska skickas till

Thord Brynielsson, Sverigedemokraterna
Hallandstrafiken